

NOGAWICA (19) *sb f*

o oraz *oba* a *jasne*.

sg N nogawica (3). ◇ *A* nogawicę (1) [zapis: -ą]. ◇ [*I* nogawicą.] ◇ *L* nogawicy (1). ◇ *pl N* nogawice (5). ◇ *G* nogawic (4). ◇ *D* nogawicâm (1). ◇ *A* nogawice (4).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII (z Cn) – XVIII w.

1. Część ubrania okrywająca (niecałą) nogę; *tibiale Murm, BartBydg; tibialis Mymer¹; caliga Calep; femorale vel tibiale unum, feminalium vel tibialium pars una eaque inferiorem et imum pedem tegens Cn (13)* : *A* od kolana na dol aż do podełchwy aby zadne plechowye rzeczy any panczerzowe nyebyly yedno nogawicze prołte łzvkyyenne łkornye Prołthe łkorzane a ołtrogy *MetrKor 26/62; ZapWar 1511 nr 2092, 1523 nr 2296; March¹ A2; Murm 155; Tibialis. Hofen. Nogawice. Mymer¹ [31²]v; BartBydg 159; Item Nogawicze vkradł czerwone łukyyenne LibMal 1550/153v, 1544/78, 1550/154; RejFig Dd8; gánię kiedy kto ták niedba iż dopuści łpásć s łiebie łzácie/ ábo w nogáwicy plugáwey/ á trzewiku od kilku dni vbłocnym idzie *GórnDworz E8; Caliga Tibiarum tegumentum – Nogawica, ponczocho. Calep 151b; [Krol Władysław miał jednę nogawicę czerwoną a drugą czarną PamJanecz 65].**

W charakterystycznych połączeniach: nogawica fałdowna, sukienna (2), z sukna, zamszowa (2).

2. *Wysoki but (żołnierski); caliga BartBydg, Mącz (6) : BartBydg 212b; Caligaria ligula, Włęgá od nogáwic. Mącz 31d, 31d.*

Wyrażenie: »w nogawice obuty« = caligatus Mącz, Calep [szyk 1:1] (2): Mącz 31d; Caligatus – Wnogawice obuty. Calep 151b.

Szereg: »nogawice albo skor(z)nie« (2): Caligarius, To co ku nogáwicom/ álbo skorniam przysłufza. Mącz 31d, 31d.

3. [*Narzędzie tortur:*

Szereg:»skornia abo nogawica«: á zowá thę mękę okruthną kathowie łkornią ábo nogawicą/ bo ielth zdołu wálkie á zwierzchu łzerokie [miejsce w ciemnicy]/ iako naczyńie Aptekárlkie w ktorým wino zrozmaíteymi źioły przypráwuia BazHist 94 (Linde).]

Synonimy: 1. pończocho; 2. skorznie.

Cf NOGAWKA